

12 PRINCIPA ZA MEĐUVJERSKI DIJALOG NA LOKALNOM NIVOU

POZNAVANJE I RAZUMIJEVANJE LOKALNE VJERSKE SITUACIJE

01 Lokalne vlasti pozivaju se da konstatuju sve značajniju ulogu koju vjera sada ima u **izgradnji pojedinačnih i kolektivnih identiteta**, i njen uticaj na socijalizaciju i formiranje socijalnih predstava, te na mnoge od stavova njihovih građana o svijetu. Vjera je izraz i rezultat sistema ubjeđenja koji se prenosi sa generacije na generaciju, te izraz odanosti tradiciji. Ona pomaže da se oblikuje način na koji ljudi razmišljaju i da se uspostave vrijednosti i pravila ponašanja.

02 Lokalni organi moraju dobro da **poznaju** relativnu veličinu lokalnih vjerskih grupa i način na koji su one organizovane. Mora se vidjeti da su oni svjesni da, kroz nastavu i obuku i usluge koje nude, aktivnosti lokalnih vjerskih zajednica jesu zaista korisne za građane. One nude svojim članovima osjećaj da nešto znače i pomažu im da izgrade društvene odnose i kao takvi budu punopravni učesnik

u lokalnoj zajednici. Svijest o mjestu i ulozi etničkih i/ili vjerskih manjina može se korisno pratiti jednakom sviješću o latentnom autoritetu koji ima **većina**, koja generalno gledano ima kvazi monopol nad lokalnim polugama moći. Takav pristup pomoći će da se spriječi da manjine, iako to nije najpametnije, budu potisnute u situaciju da moraju da zauzimaju odbrambeni stav. Posebna će se pažnja posvetiti ulozi porodica, naročito majki, koje, stavom otvorenosti ka društvu, pomažu da se kulturne vrijednosti prenesu na narednu generaciju.

03 Vjerske organizacije ne treba da se smatraju homogenim subjektima, već organizacijama koje su same po sebi predmet ponekad **suprotstavljenih stavova**. Odluka lokalnih vlasti o tome koji sagovornici će biti otvoreni za dijalog i u isto vrijeme u položaju da utiču na svoju zajednicu stoga je od ključnog značaja i u sadašnjosti i za budući period.

UNAPREĐIVANJE RAZUMIJEVANJA IZMEĐU UČESNIKA U DIJALOGU

04 Lokalne vlasti moraju da doprinesu procesu **otkrivanja drugih kultura**, posmatranjem sličnosti i razlika između kultura, te razumijevanjem onih čija je perspektiva drugačija i nije u saglasju sa lokalnim običajima i praksom, te širenjem i razmjenom informacija o tome. One to mogu podsticanjem nastave o čitavom nizu vjerskih znanja, sa ciljem da se razvija kulturološko znanje o religijama, a ne ispoljvanje vjere. Takvo obrazovanje, koje bi se pružalo i u školi i kroz centre za vjerske studije, biće ključni faktor u njegovanju veće otvorenosti i u traganju za znanjem. Otvorenost prema drugima može da probudi i želju za boljim razumijevanjem svoje vjere ili svojih ličnih i društvenih vrijednosti, čime se kroz veću kulturološku svijest pomaže smanjivanju rizika radikalizacije. Ovakvo djelovanje će se upravljati željom da se stvore uslovi ravnopravnosti između žena i muškaraca i da se obezbijedi da se i taj aspekt uzme u obzir.

05 **L o k a l n e** vlasti moraju da identifikuju **najbolje prilike** za razvijanje uzajamnog poznavanja i ličnih kontakata i za smanjivanje osjećaja nepovjerenja ili čak straha. Cilj treba da bude siguran napredak od neznanja ka znanju, od znanja ka razumijevanju i od razumijevanja ka povjerenju. Relevantne djelatnosti mogu da obuhvate i posjete različitim vjerskim objektima ili uspostavljanje godišnjih interkulturnih ili međuvjerskih foruma ili festivala. Uz to može da se formira i savjet za interkulturene i međuvjerske odnose, kao fokus za multilateralnu razmjenu stavova.

USPOSTAVLJANJE PARTNERSTAVA

06 Lokalne vlasti su na prvoj **liniji fronta** i njihovo aktivno prisustvo na terenu, njihova upoznatost sa svim uključenim licima i njihov kapacitet za inovacije daje im vodeću i u potpunosti **legitimnu** ulogu u odnosu na vjerske aktivnosti. Njihove diskusije i aktivnosti moraju se rukovoditi otvorenošću, inovativnošću i eksperimenatisanjem.

07 Uloga lokalnih vlasti u promovisanju dijaloga i uspostavljanju partnerstava biće djelotvornija i validnija dugoročno gledano, ukoliko se **od samog početka ispune određeni uslovi:**

- ▶ poštovanje zakonitosti;
- ▶ promovisanje jednakosti između žena i muškaraca;
- ▶ vjerska neutralnost i nediskriminacija;
- ▶ transparentnost u svim aktivnostima.

08 Lokalne vlasti ne treba da budu direktno uključene u vođenje međuvjerskog dijaloga. Principi subsidiarnosti i vjerske autonomije treba da se shvate i da budu prepreka zvaničnom sponzorstvu i organizovanju takvog dijaloga. Zvanični stav treba da bude takav da se lokalne vlasti ne miješaju, ali da pokažu interesovanje, da nisu ravnodušne prema potrebi ovakvog dijaloga. Uloga lokalnih vlasti je u suštini uloga pomagača, posrednika, ili, ako je to potrebno, regulatora, na osnovu jasno definisanih ciljeva do kojih se dolazi pregovorima. Sa njihovog staništa, naime, iz perspektive svjesne neutralnosti, međuvjerski dijalog zapravo se bazira na razumu a ne na vjeri, na znanju a ne na ubjeđenjima.

09 Naglašavanjem pojmova priznavanja i povjerenja, lokalne vlasti mogu da obezbjede da se vjere ne doživljavaju kao problem već kao **resurs**, kroz usvajanje pozitivnog stava ka demokratskom upravljanju pluralizmom. Njihove aktivnosti treba da budu usmjerene na dva cilja: uspostavljanje **koherentnije organizacione** strukture za lokalne vjeroispovjesti i jačanje **kohezije u društvu**. Tijela i partneri uključeni u ovaj dijalog ne treba da izlaze van svojih konkretnih uloga, i treba da tretiraju ovaj dijalog prvo i prije svega kao zajedničko bogatstvo koje treba podsticati.

10 Aktivnosti kao što su izgradnja ili upravljanje vjerskim objektima treba da budu osmišljene tako da promovišu ravnotežu i sklad i treba da podstiču veću otvorenost, a ne getoizaciju. To znači da **međuvjerski pristup** mora postepeno da uzima prednost nad više-vjerskim. Aktivnosti lokalnih vlasti treba da se rukovode nastojanjima da se promoviše zajednička vjera u Boga koji ima mnogo oblića.

11 Rad lokalnih vlasti u oblasti vjerske raznovrsnosti i međuvjerskog dijaloga treba da se odrazi konkretno na lokalne socijalne, obrazovne, sportske, planske i kulturne politike i odnose sa lokalnim udruženjima, čime se tom radu daje **transverzalna dimenzija**. Kao takva, ona mora da utiče i da bude u osnovu aktivnosti, a ne da predstavlja zasebnu oblast. Ukoliko svi uključeni budu spremni da slušaju jedni druge, biće moguće da se postigne ono što Kanađani nazivaju «**razumnim prihvatanjem**», što znači da se različitim vjeroispovjestima daju maksimalne mogućnosti da izražavaju svoja vjerska ubjeđenja, sve dok se time ne krše temeljna prava drugih.

EVALUACIJA

12 U konsultaciji sa lokalnim vjerskim organizacijama, lokalne vlasti treba unaprijed da utvrde koje **kriterijume i pokazatelje** one treba da uzmu u obzir kada ocjenjuju djelotvornost svog interkulturnog i međuvjerskog dijaloga. Tu se mogu uključiti razvoj sopstvene ekspertize i uspostavljanje mreža za komunikaciju između različitih vjeroispovjersi, mreža za obuku i mreža centara za informisanje. Lokalne vlasti treba takođe da stupe u kontakt sa predstavnicima drugih lokalnih vlasti kako bi se mogli upoređivati različiti sistemi koje imaju različite lokalne vlasti i izrađivati sopstveni posebni pristupi.

Kongres lokalnih i regionalnih vlasti smatra da je promoviranje međuvjerskog i interkulturalnog dijaloga ključni element za dijalog između različitih grupa u našim lokalnim zajednicama.

To je djelotvoran instrument u borbi protiv netrpeljivosti i radikalizacije i u jačanju «suživota» u uzajamnom poštovanju.

Kongres je svoj rad u vezi sa ovom temom počeo dvijema konferencijama organizovanim 2006. i 2010. godine u Montchaninu u Francuskoj. Na tim skupovima predstavnici lokalnih vlada, akademske zajednice i međunarodnih organizacija, te vjerske vođe, učestvovali su u diskusijama koje su se fokusirale na ulogu lokalnih vlasti u međuvjerskom dijalogu - naročito na razmjenu dobre prakse, principe sekularizma, vjerskog obrazovanja, obuke vjerskih vođa i finansiranje bogomolja. Ovih 12 principa dopuna su ideji koja je predstavljena u Bjeloj knjizi Savjeta Evrope o interkulturalnom dijalogu - «Živjeti zajedno kao jednaki u dostojanstvu» - usvojenoj 2008. godine.

www.coe.int/congress-intercultural

congress.intercultural@coe.int

Izdanje: mart, 2016. godine

MNE

www.coe.int

Savet Evrope je vodeća organizacija za ljudska prava na kontinentu. Obuhvata 47 država članica, od kojih su 28 članice Evropske unije. Kongres lokalnih i regionalnih vlasti je institucija Saveta Evrope zadužena za jačanje lokalne i regionalne demokratije u svojih 47 država članica. Sačinjen od dva veća – Veća lokalnih vlasti i Veća regiona – i tri komiteta, on okuplja 648 izabranih zvaničnika, koji predstavljaju više od 200.000 lokalnih i regionalnih vlasti.

The Congress

Le Congrès

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE